



Gravar

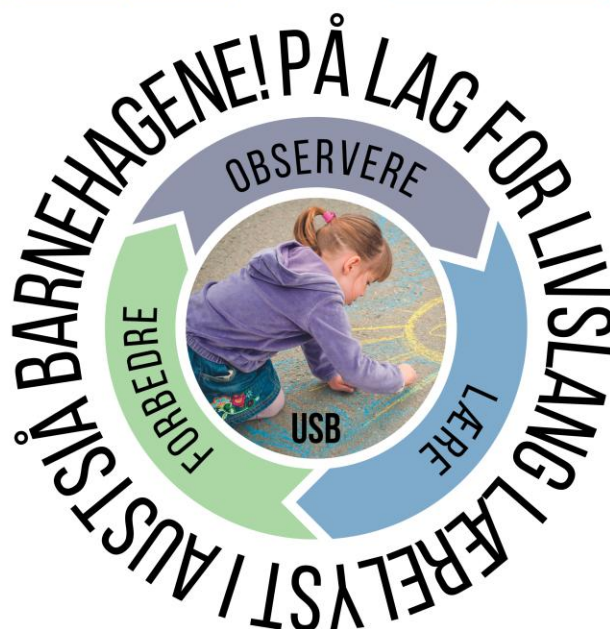
Vatne

Øygard

AUSTSIÅ BARNEHAGENE

Å r s p l a n

2 0 2 6 - 2 0 2 7



SANDNES KOMMUNE

Innhold

PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN/BARNEHAGEN.....	4
ÅRSPLANEN	6
KVALITETSPLAN	6
Tidlig innsats:.....	6
Barns behov – barnets stemme:	6
Digital praksis i barnehagen:	7
Profesjonelle læringsfellesskap og barnehagebasert kompetanseutvikling:.....	7
Utviklingsstøttende barnehage (USB):	7
Traumebevisst omsorg (TBO):.....	8
Trygt og godt barnehagemiljø:	8
Strategi for ledelse og medarbeiderskap	8
Mål og tiltak i intern kontrakt.	9
RAMMEPLAN OG PEDAGOGISK PRAKSIS	9
Planlegging	9
Vurdering.....	10
Dokumentasjon	10
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.....	11
BARN OG BARNDOM	11
DEMOKRATI	11
MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT.....	12
LIKESTILLING OG LIKEVERD	12
BÆREKRAFTIG UTVIKLING	12
LIVSMESTRING OG HELSE.....	13
Omsorg	13
Lek	14
Danning	14
Læring.....	14
BARNES MEDVIRKNING.....	15
SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE	15
OVERGANGER I BARNAS LIV	16
Når barnet begynner i barnehagen	16
Overganger innad i barnehagen.....	16
Overgang til skole.....	17
PROGRESJON	17
FAGOMRÅDENE.....	17
Kommunikasjon, språk og tekst.	17

Kropp, bevegelse, mat og helse	18
Kunst, kultur og kreativitet.....	18
Natur, miljø og teknologi.....	18
Antall, rom og form	19
Etikk, religion og filosofi	19
Nærmiljø og samfunn.....	20
Trafikksikker kommune/trafikksikker barnehage.	20
TAUSHETSPLIKT	20
POLITIATTEST.....	21
SAMARBEIDSPARTNERE	21
Barne- og familieenheten.....	21
Planer i Sandnes kommune:.....	21
• Sandnes kommune - Kvalitetsplan for et helhetlig utdanningsløp i Sandnes kommune.....	21
Progresjonsplan for Austsiå barnehagene	22

ÅRSPLAN FOR AUSTSIÅ BARNEHAGENE 2026/2027

PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN/BARNEHAGEN

De kommunale barnehagene er samorganisert i virksomheter. Det er totalt 12 kommunale barnehagevirksomheter der hver virksomhet består av flere barnehager. Målet for organiseringen er effektiv og robust drift av de kommunale barnehagene.

Austsiå barnehagene består av Øygard barnehage, Vatne barnehage og Gravarslia barnehage. Området styres av en virksomhetsleder, og det er en styrer i hver av barnehagene. Vi hører inn under området ”Oppvekst barn og unge” med Grethe Thu Skadberg som barnehagesjef.

Om Vatne barnehage:

Vatne barnehage ligger i Hana bydel i nærheten av et boligområde på Vatne. Vi har et helt fantastisk friområde med skog, mark og fjell i umiddelbar nærhet. Vi har vår egen «Hakkebakkeskog». Vi har også en stor, spennende lekeplass. Vi har 2 avdelinger for barn i alderen 0 - 5 år, til sammen ca. 33 barn. Vi er dette barnehageåret 9 ansatte i Vatne barnehage.

Bjørnebo	0-3 årsavdeling
Revehi	3-5 årsavdeling

Om Gravarslia barnehage:

Gravarslia barnehage er en sentrumsnær barnehage, og ligger i Gravarslia. Barnehagen ligger lunt plassert, på en liten høyde, med utsikt over Sandnes sentrum. Barnehagen vår har et kjekt uteområde, med trær på tunet og mange spennende lekemuligheter for barna. Det er også fine naturområder i gangavstand fra barnehagen. Vi har 4 avdelinger for barn i alderen 0 - 5 år, til sammen 45 barn. Vi er dette barnehageåret 15 ansatte. Avdelingene våre er oppkalt etter leirutvinningen som i tidligere tider har foregått i området vårt.

Leirkroken	0-3 årsavdeling
Potteriet	2 - 3 årsavdeling
Bloksene	3-5 årsavdeling
Gauken	Spesialavdeling

Om Øygard barnehage:

Øygard barnehage ligger i Hana bydel, med Øygard ungdomsskole og eneboliger som nærmeste naboer. Vi har et stort og kjekt uteområde. Vi har også mange fine leke- og turområder i nærheten. Vi har dette barnehageåret 8 avdelinger for barn i alderen 0 - 6 år, til sammen 117 barn. Vi er dette barnehageåret 29 ansatte i Øygard barnehage. Avdelingene våre er oppkalt etter stedsnavn i nærmiljøet vårt.

Langafjedle	4-5 årsavdeling
Hanafjedle	3- årsavdeling
Skolefjedle	0-3 årsavdeling
Skjæraaberget	0-3 årsavdeling
Krågeberget	4-5 årsavdeling
Ulvanuten	3-4 årsavdeling
Høgaste	0-3 årsavdeling
Mindenuten	0-3 årsavdeling

Vår visjon er: **På lag for livslang lærelyst.** Vårt felles verdigrunnlag skal gjenspeiles i verdiene **verdsettende, inkluderende og medskapende.**

På LAG handler om at alle som jobber for og med barn og unge, samarbeider for å skape et helhetlig utdanningsløp. Barn og unge er selv viktige medspillere. Det samme er de foresatte.

Austsiå barnehagene har i fellesskap laget sitt eget verdidokument: [På lag for livslang lærelyst - folder.pdf](#) utifra visjon og verdier forankret i Kvalitetsplanen 2020 - 2024. Dette dokumentet skal være førende i våre 3 barnehager, for hvordan vi vil omsette visjon og verdier i praksis.

Våre satsningsområder 2026 – 2027 er:

Felles satsning for Sandnes barnehagene:

Årets innsatsområde: Tidlig innsats

Vi vil også dette barnehageåret følge innsatsområdene i Sandnes kommune - Kvalitet i Sandnesbarnehagen for et helhetlig utdanningsløp.

Inkludering, fellesskap og vennskap – med lek som ramme

Mål:

Tidlig innsats: Gi et kvalitetsmessig godt barnehagetilbud til alle barn og samtidig sette inn tiltak tidlig dersom det er behov for det.

- personalet skal sikre et inkluderende fellesskap og trygt barnehagemiljø i nært samarbeid med hjemmet.
- Personalet skal gi tilpasset allmennpedagogisk tilbud til alle barn ut fra barnets alder og behov.

Vi i Austsiå barnehagene jobber for et godt inkluderende miljø for alle barn. Dette året vil vi ha fokus på CLASS dimensjonen form på det pedagogiske arbeidet (ansatte som legger til rette for lek og er engasjerte i samspill med barn og bidrar til varierte og spennende lekemiljø). Dette for at alle barn skal ha mulighet til å ta del i fellesskapet og danne vennskap.

Gjennom lek og lesing skape et miljø som er inkluderende, bidrar til fellesskap og vennskap for alle barn i Austsiå barnehagene

Class dimensjonen. Form på det pedagogiske arbeidet. Effektiv tilrettelegging og støtte, variasjon av modaliteter og materialer, barns uttrykk og intensjon i lek og læring.

Uviklingsmål:

Å skape et inkluderende miljø gjennom lek og lesing som fremmer fellesskap og vennskap for alle barn i Austsiå barnehagene.

Prosjektarbeid:

Dette året har vi valgt å kalle prosjektarbeidet vårt “vi leker en bok”. Avdelingen vil bruke en bok som felles tema for avdelingen. Målet er å skape en felles referanse for lek for alle barna som gir mulighet til inkludering i lek.

Skape felles referanse for lek. Som en videreføring i samarbeidet med senter for flerspråklige barn og unge (FBU) velger vi bøker fra bokenkassen. De ulike fagområdene vil gjenspeile seg i prosjektet.

Bedre tverrfaglig innsats (BTI):

Høsten 2026 skal Austsiå barnehagene være med i et pilotprosjekt om å ferdigstille og implementere handlingsveileder for BTI. Dette er en handlingsveileder som skal hjelpe barnehager og andre samarbeidspartnere til å få til eit bedre samarbeid mellom instanser.

ÅRSPLANEN

Alle barnehager er pålagt gjennom Lov om barnehager og Rammeplan å utarbeide en egen årsplan. Den skal presentere barnehagen på en slik måte at det tydelig kommer fram hvordan personalet jobber med områdene i rammeplanen. Årsplanen skal være et forpliktende arbeidsdokument for personalet og skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

Årsplanen bygger også på kvalitetsplan for et helhetlig utdanningsløp i Sandnes kommune 2020-2024.

KVALITETSPLAN

Kvalitetsplanen skal bidra til god kvalitet i barnehage og skole i Sandnes kommune. Utdanningsløpet skal preges av helhet og sammenheng. Barn og unge skal oppleve å bli møtt med gode felles verdier og holdninger gjennom hele barnehage- og skoleløpet.

Målene i planen skal bidra til kunnskapsbasert praksis, høy kvalitet og felles standard i barnehagene. Kvalitetsplanen skal være et dokument for den enkelte barnehagen i planlegging, vurdering og evaluering

[Les Kvalitetsplanen](#)

INNSATSOMRÅDER I KVALITETSPLANEN

Tidlig innsats:

Gi et kvalitetsmessig godt barnehage tilbud til alle barn og samtidig sette inn tiltak tidlig dersom det er behov for det.

Slik gjør vi det hos oss

Vi bruker kartleggingsverktøyet ALLE MED, samt kartleggingsverktøyet TRAS dersom vi trenger å kartlegge barnets språkutvikling nøyere.

Vi har en åpen dialog med foresatte om barns trivsel og utvikling, for i samarbeid finne de beste tiltakene, dersom det er behov for det.

Vi bruker pedagogisk analyse som verktøy for å sette i gang riktige tiltak på avdelingsnivå.

Ped.leder og styrer har barnefokussamtaler 2 ganger pr år for å kvalitetssikre at alle barn får riktig hjelp og støtte til riktig tid.

Vi har samarbeid med støttetjenester og helsestasjon

Styrke allmenpedagogikken gjennom systematisk kompetanseheving og utvikling

Barns behov – barnets stemme:

Hele personalet skal ha handlingskompetanse for å gi barn best mulig støtte i sin utvikling og læring. De ansatte skal ta utgangspunkt i barns behov og det barn er opptatt av. Barnehagebarn skal oppleve barnehage tilbudet som trygt og godt for dem.

Slik gjør vi det hos oss

Vi bruker ASK (supplerende kommunikasjon) for å gi alle barn mulighet til en stemme

Vi har ekspertintervju årlig av de eldste barna i barnehagen. Dette for at de skal få si noe om hva de tenker er bra/mindre bra i barnehage slik at vi kan ta barnas innspill inn i kommende planer.

Vi følger barnas spor i prosjekter, slik at de får medvirke i prosesser og i barnehagens hverdag.

Vi samarbeider tett med foresatte i det daglige.

Bussen: er et verktøy for å kartlegge hvordan barna opplever egen og andres plass i barnegruppa. Kartleggingen vil kunne vise om barnet blir valgt få eller ingen ganger, og kan understøtte om barnet har det trygt og godt eller ikke

Digital praksis i barnehagen:

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

[Les planen Digital praksis i kommunale barnehager i Sandnes](#)

Slik gjør vi det hos oss

2025-2026 vil vi at alle ansatte skal bli tryggere på bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet sammen med barna. Vi har ulike kodeleker som er med på å stimulere barns utforskning og nysgjerrighet. Ved bruk av kodeleker lærer barna matematiske begrep men også det å undre seg og planlegge hva som skal og kan skje. Kodelekene vi bruker er Do:be, Kubo, Rugged robot, sphero indi, lego kodetog og glow and go robot. I tillegg har vi ulike digitale verktøy som digitalt mikroskop, Ipad, prosjektor, kamera.

Profesjonelle læringsfellesskap og barnehagebasert kompetanseutvikling:

Barnehagen skal ha en systematisk og kollektiv kapasitetsbygging der alle ansatte tilegner seg barnehagekunnskap og omgjør den til handlingskompetanse.

Slik gjør vi det hos oss

Ledelsen har et overordnet ansvar for å lage gode strukturer for gjennomføring og oppfølging av utviklingsarbeidet.

Pedagogiske ledere har ansvar for å lede utviklingsarbeidet på egen avdeling, det øvrige personal skal bidra i dette arbeidet.

Alle ansatte vil få kompetanseheving i satsningsområde traumebevisst omsorg på personalmøter og planleggingsdager gjennom året.

Vi har refleksjoner over egen praksis med bakgrunn i forskning og teori, spesielt i forhold til arbeidet med å være en Utviklingsstøttende barnehage. Dette foregår i planlagte refleksjonsgrupper for barne- og ungdomsarbeidere og assistenter og i lærende nettverk for pedagogene.

Hele personalet utarbeider egne utviklingsmål som det jobbes med gjennom hele året for å øke personalets handlingskompetanse.

Profesjonsgrupper for pedagogene: Alle pedagogene deltar i faste profesjonsgrupper. De ulike gruppene: Inkludering, utelek og digitale verktøy, Profesjonsgruppene skal bidra til faglig utvikling og mestring.

Utviklingsstøttende barnehage (USB):

Sandnes kommune arbeider etter et helhetlig kvalitetssystem for å styrke allmennpedagogikken gjennom økt kunnskap og handlingskompetanse om hvordan barnehageansatte best kan støtte barn i deres utvikling. Den viktigste faktoren for å fremme barns omsorgs- og læringsmiljø i barnehagen er kvalitet på de ansattes samspill med barna.

Slik gjør vi det hos oss

Hva er CLASS: CLASS - Classroom Assessment Scoring System (CLASS; La Paro, K., Hamre, B.K., & Pianta R.C., 2012) er et observasjonsverktøy som er utviklet for å måle samspillskvaliteten mellom ansatte og barn fra barnehage til ungdomsskole.

Vi har en USB tilrettelegger i 40% stilling for alle. Vi har en egen handlingsplan for USB-arbeidet i virksomheten, og hver avdeling, og hver ansatt har sin egen utviklingsplan. Vi blir observert

annethvert år og personalet i virksomheten vil bli observert 2026 – 2027. Målet med utviklingsplanene er at den enkelte ansatte setter seg nye mål kontinuerlig, i samarbeid med USB tilrettelegger eller veileder. Vi har også vår egen [USB folder](#), som gir en kort innføring i USB arbeidet vårt.

Traumebevisst omsorg (TBO):

Barnehagen har hatt opplæring i RVTS sine kompetansepakker for traumebevisst omsorg:

- Utviklingstraumer og barnesyn
- Mentalisering, trigger og stressreduksjon
- Reguleringsstøtte - i situasjonen når det skjer
- Regulerende arbeidsmiljø og kritisk refleksjon.
- Den regulerende leken

Målet er:

- å bli trygge på hverandre og inspirerer hverandre gjennom refleksjon over egen praksis.
- At ansatte kommuniserer ut hva som er vanskelig eller krevende og utfordrer hverandre gjennom kritiske spørsmål. På den sørger de for endret praksis der det trengs.

Trygt og godt barnehagemiljø:

Barnehageloven kapittel 8: Psykososialt barnehagemiljø

Slik gjør vi det hos oss

- Vi har observasjoner – individ, gruppe og på system
- “Bussen” – er et verktøy for å kartlegge hvordan barna opplever egen og andres plass i barnegruppa
- Relasjonskartlegging – relasjon mellom barn og voksne
- Samtaler: foreldresamtaler, barnesamtaler, samtaler i løpet av dagen

Plan for trygt og godt barnehagemiljø: Plan for trygt og godt barnehagemiljø - Compilo

Barnehageeier har ansvar for at barnehagene følger reglene, og må legge til rette for at barnehagen oppfyller kravene i loven.

Lokal plan for trygt og godt bhg.miljø Austsida bhgène - Compilo

Strategi for ledelse og medarbeiderskap

«Strategi for ledelse og medarbeiderskap» er utarbeidet av medarbeidere, ledere, tillitsvalgte og verneombud i Sandnes kommune. Strategien beskriver kommunens felles verdigrunnlag. Det vil si de holdninger, atferder og verdier som kjennetegner menneskene som jobber i kommunen.

Strategien skal være:

- Et redskap for å styrke ledernes beslutningskompetanse.
- Et viktig strategisk verktøy i utviklingen av organisasjonen.
- En veiviser for godt medarbeiderskap.

[Sandnes kommune - Strategi for ledelse og medarbeiderskap](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Virksomhetsleder – øverste leder for alle barnehagene i virksomheten - med hovedansvar for virksomhetens økonomi og personal.
- Styrer – daglig drift av barnehagens personal og økonomi og pedagogisk ansvar for barnehagen
- Pedagogisk leder, leder det daglige arbeidet på sin avdeling/gruppe. Er en del av barnehagens lederteam.
- Barnehagelærer bistår pedagogisk leder i det daglige arbeidet med barnegruppen.
- Fagarbeider bruker sin fagkompetanse i det daglige arbeidet i barnegruppen.
- Assistent bruker sin realkompetanse i det daglige arbeidet i barnegruppen.
- USB – tilrettelegger – ansvar for støtte, organisere og veiledning av ansatte knyttet til USB
- Støttepedagog - skal bidra til at alle barna får trygghet, støtte og mulighet for deltakelse i barnehagens fellesskap, gjennom tilstedeværelse og konkret støtte i hverdagen, i tråd med fastsatte mål og tiltak.

Virksomheten har laget et eget dokument for [rolleavklaringer i Austsja barnehagene](#).

Mål og tiltak i intern kontrakt.

Et av styringsdokumentene for kommunens barnehager er intern kontrakt. Intern kontrakt signeres av barnehageeier/kommunaldirektør og virksomhetsleder. I internkontrakten legges det inn felles målsetninger som gjelder alle virksomhetene i området. Det kan også legges inn felles mål for barnehagene. Dersom barnehagen har interne målsetninger legges disse også inn her. Målene i internkontrakt oppdateres hvert år etter dialog med barnehagevirksomhetene.

RAMMEPLAN OG PEDAGOGISK PRAKSIS**Lov om barnehager med rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.**

[Rammeplanen](#) er en forskrift til [lov om barnehager](#). Målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen redegjør for barnehagens samfunnsmandat, og innholdet skal synliggjøres i årsplanen til barnehagene.

“Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene”

[Barnehagelovens §1 barnehagens verdigrunnlag](#)**Planlegging**

[Les om planlegging i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Avdelingsmøte 1 gang pr uke/annenhver uke
- Ledermøte/Ped.ledermøte/samarbeidsmøte 1 gang annenhver uke
- Planleggingstid for pedagoger 4 t. pr. uke.
- Assistenten og fagarbeideren har plantid ved behov.
- 5 planleggingsdager pr. år.
- Ped.ledermøte på tvers av barnehagene i barnehageområdet.
- Virksomhetsledermøter.
- Styremøter.

- Områdeledermøter.
- Samlinger med barna.
- Årshjul for pedagogisk ledere.
- Kartlegge og observere enkeltbarn og barnegruppa fortløpende og ved hjelp av Alle med skjema.
- Med dokumentasjon vise prosesser gjennom bilder og sitater.
- Følge barnas spor.
- Lage månedsplan/periodeplan/månedsbrev med evaluering av forrige måned.
- Planlegge og gjennomføre foreldresamtaler høst og vår. Obligatorisk høst. På våren har vi foreldresamtaler etter ønsker og behov fra foresatte eller barnehagen.
- Lage årsplan, hvor en planlegger pedagogisk innhold/temaarbeid for neste barnehageår.

Vurdering

[Les om vurdering i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Halvårsevalueringer og evalueringer etter arrangementer. Vi bruker [kvalitetskrysset](#).
- Årlig utviklingsmøte med fagstab.
- Foreldreundersøkelse hvert år.
- Foreldresamtaler med utgangspunkt i ALLE MED skjema.
- Barnefokussamtaler med styrer.
- Deltar i kommunens satsning USB. Annethvert år blir vi observert av en USB-observatør, og får tilbakemelding, slik at vi blir bevisst vår rolle i relasjon til barna.
- Reflektere over egen praksis med USB tilrettelegger eller pedagogisk leder.
- Ha løpende vurderinger på avdelingsmøter, og drøfte enkeltbarns utvikling og gruppedynamikk.

Dokumentasjon

[Les om dokumentasjon i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Synliggjøre pedagogisk arbeid.
- Bruker pedagogisk dokumentasjon.
- Skriftlig dokumentasjon av foreldresamtaler.
- Månedsbrev
- Tar bilder, og skrive ned barnas refleksjoner og undringer – og hvordan man sammen finner svar.
- Vise barnas læringsprosesser til barn, foreldre og ansatte.
- Bruke dokumentasjon som et levende verktøy til videre arbeid med det barna interesserer seg for.
- Bruke Public 360 som arkiv av arkivverdig materiale.
- Ta utgangspunkt i datatilsynets retningslinjer [«Bilder av barn | Datatilsynet»](#) før man dokumenterer.
- Transponder (digital meldingsbok)
- Infoskjerm

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

[Les om tilrettelegging i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- [Barnefokussamtaler](#) mellom pedagogisk leder og styrer en gang pr. halvår.
- Observasjon
- PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste) har jevnlig tilstedeværelse i den enkelte barnehage.
- TGL (trygt og godt læringsmiljø) veileder kan kontaktes for veiledning.
- Barne- og Familieenheten kan kontaktes for råd og veiledning om tilrettelegging til foresatte.
- Ha kunnskap til å kunne se om et barn trenger ekstra støtte.
- Tilrettelegge hverdagen etter barnets behov.
- Ha jevnlige samtaler med foreldre, hvor en sammen vurderer utvikling, behov og tilrettelegging.
- Ha jevnlige samtaler med styrer, hvor en vurderer hvordan tilrettelegge ut ifra de gitte rammer.
- Følge opp tiltak i PSH (plan for spesialpedagogisk hjelp) eller aktivitetsplan - i samarbeid med Spesialpedagog og støttepedagog.

BARN OG BARNDOM

[Les om barn og barndom i Rammeplanen.](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Skaper gode barndomsminner.
- Tilpasser vårt samspill til barnet.
- Legger til rette for trygg tilknytning.
- Ved konflikter mellom barna bruker vi konfliktløsningsmetoder tilpasset barnets alder og utvikling.
- Støtter barna inn i gode sosiale relasjoner og vennskap.
- Anerkjenne leken
- Legge til rette for lek der barna får ta i bruk fantasien sin.
- Være aktivt deltakende og støttende i leken, ut ifra hvilket behov det enkelte barnet og barnegruppa har.
- La barna få medbestemmelse i lek og aktiviteter.
- Være sensitive og ta barnas perspektiv.
- Gjennom samtale bidra til at barna forstår seg selv og egne og andres følelser.
- Støtte barna i å finne løsninger sammen.
- Være større, sterkere, klokere og god.
- Tilrettelegge for lek i små grupper.
- Gi barna varierte opplevelser gjennom aktiviteter og turer gjennom året. Se eget årshjul.

DEMOKRATI

[Les om demokrati i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Barna får gi uttrykk for sine følelser og meninger gjennom verbalt språk, mimikk og kroppsspråk.

- Barna får erfare og oppleve demokrati.
- Barna bidrar og medvirker til barnehagens innhold ut ifra egne forutsetninger.
- Barna får påvirke egen hverdag og gjøre egne valg.
- Ekspertintervju av skolestarterne, og bruke resultatene fra ekspertintervju i årsplanleggingen.
- Støtte barna i konfliktløsningsprosesser.
- Sette ord på barnas uttrykk.
- Være lyttende og reflekterte.
- Møte alle med respekt og forståelse.
- Være brobygger mellom ulike kulturer.
- Ta barnas initiativ på alvor, og gjennomføre demokratiske valg.
- Følge barnas spor i prosjektarbeidet VI LEKER EN BOK

MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT

[Les om mangfold og gjensidig respekt i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Vi skaper felles opplevelser.
- Tilgjengelig litteratur om ulike kulturer, familie- og samværsformer
- Norske og andre kulturers høytider og tradisjoner blir markert på de avdelingene der kulturen er representert. Vi samarbeider tett med familiene, slik at foreldrenes integritet respekteres.
- Synliggjøre mangfoldet i rommet, ved å henge opp ting på veggene fra ulike kulturer, som er representert på avdelingen.
- Markere FN dagen, med fokus på fellesskap og mangfold.
- Markerer Samenes dag.

LIKESTILLING OG LIKEVERD

[Les om likestilling og likeverd i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Bevisste valg av utstyr og leker i fht kjønn, farger og egenskaper.
- Variert sortiment av leker tilpasset barnets alder og funksjonsevne. Tilbyr alternativt opplegg for barn som har et annet livssyn eller religion enn kristendom, dersom vi ved høytider besøker kirken. Dette i samarbeid med barnets foreldre.
- Gir gutter og jenter like muligheter.
- Tilpasser rom, leker og utstyr for å inkludere.
- Tolke barnets uttrykk og oversette, for å fremme respekt og likeverd.
- Bruke tegn til tale ved behov.
- I møte med barna løfte frem de indre verdier og styrker fremfor utseende/det ytre.
- Være bevisst på valg av leker, sanger og bøker.
- Leverer ut informasjon til foreldre, slik at de får mulighet til å reservere barnet mot å delta i noe som strider mot deres religiøse tro.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

[Les om bærekraftig utvikling i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Vi er en Miljøfyrtårnbedrift.

- Rusken dag 1 gang pr. måned. (Holde orden og rydde på uteområdet)
- Miljøuke våren, hvor vi organiserer rydding i og utenfor barnehagen.
- Hver avdeling har en egen miljøstasjon.
- En turdag i uken.
- Har progresjon på opplegg for kildesortering.
- Gi positive naturopplevelser i all slags vær.
- Konkretisere nedbrytningsprosesser, for at barn skal få bedre forståelse for at de ikke skal kaste ting i naturen som ikke er nedbrytbare.
- Ha med søppelposer på tur, for å samle inn det som ikke hører hjemme i naturen
- Bruke litteratur som tar opp ulike tema som er knyttet til natur, miljø og klima
- Miljøpedagogisk plan [Miljøfyrtårn Miljøpedagogisk plan 2025-2026.docx](#)

LIVSMESTRING OG HELSE

[Les om livsmestring og helse i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Hvert barn skal kjenne på og erfare samspill, felleskap og vennskap, gjennom tilrettelagte samlinger, fellessamlinger og andre pedagogiske aktiviteter som gjøres sammen.
- Barn skal kjenne på livsglede, mestring og følelse av egenverd som individ og i en gruppe.
- Vi bruker spørsmålene i Handlingsplan mot mobbing som refleksjonsverktøy 1 gang pr. år.
- Vi bruker Handlingsplan mot mobbing som et konkret verktøy dersom mobbing oppstår.
- Skape trygg og fast dagsrytme med mulighet for ro og hvile.
- Lage en fast dagsrytme ved årets begynnelse, som tilpasses ut ifra enkeltbarnet og barnegruppen og deres behov.
- Tema om følelser i århjulet.
- Vi har en egen kvalitetslist for matservering i barnehagen, som sikrer gode matvaner.
- Ta med barn i ulike aktiviteter og daglige gjøremål som gir mestring.
- Sensitive ansatte som er tilstede og støtter barna gjennom dagen i sosialt samspill, lek, konflikter og læring.
- Kari Papes [fargeleggingsskjema](#).
- Søke veiledning internt, eller hos aktuelle samarbeidspartnere ved bekymring rundt utvikling, samspill/adferd.
- Personalet skal ha kunnskap og kjenne igjen signaler på omsorgssvikt.

DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING

[Les om barnehagens innhold og formål i Rammeplanen](#)

Omsorg

[Les om omsorg i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Besøksdager for nye barn
- Fokus på trygg tilvenning i barnehagen der en bruker primærkontakter.
- En dagsrytme med rutiner, forutsigbarhet og struktur.
- Dele barna i mindre grupper gjennom hele dagen slik at en skaper rom for deltakelse fra alle.
- Dette fremmer kontakt og stimulering av vennskap.
- Skape felles opplevelser.
- Det er en primæroppgave å gi barna fysisk og emosjonell omsorg.

- Ta barns perspektiv ved å møte barnet med blikket og vise med kroppsspråk at en forstår.
- Inntone seg og speile barnet slik at vi oppmuntrer barns til å vise omsorg for andre og selv å kunne ta imot omsorg.
- Være sensitive ansatte ved å være lydhør for barnets uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg.
- Med utgangspunkt i [Trygghetssirkelen som verktøy i tilvenningsperioden \(barnehage.no\)](http://Trygghetssirkelen.som.verktøy.i.tilvenningsperioden(barnehage.no)) **være større – sterkere - klokere - god.**

Lek

[Les om lek i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Dagsrytmen er lagt opp slik at barna får tid og mulighet til lek.
- Tilgjengelig materiell og leker som gjennom rommet inspirerer til ulike typer lek og variert og fleksibelt materiell.
- Organisere og tilrettelegge rommet slik at rommet inviterer og inspirere til ulike former for lek og tema
- Støtte, lede og oppmuntre barna til lek.
- Være viktige rollemodeller og bidra til barns tilegnelse av sosiale ferdigheter.
- Være aktive og deltakende i leken, slik at alle barn blir inkludert.
- Løfte leken med humor, begeistring og anerkjennelse.
- Ha kunnskap om ulike typer lek, og lekens betydning for barn.
- Være en trygg base for barna i leken.

Danning

[Les om danning i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Barna skal få oppleve rammer som er gode i samvær med andre.
- Vi reflekterer sammen over egne handlinger og væremåter, snakker om å forstå felles verdier og normer.
- Med utgangspunkt i trygghetssirkelen være **større – sterkere - klokere - god.**
- Være rollemodeller.
- Veilede og støtte barna til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden, for å øke barnas sosiale kompetanse
- Handling og ord skal være samstemt.
- I ulike samlinger legge til rette for at barna får delta i beslutningsprosesser som igjen skaper modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratisk felleskap.

Læring

[Les mer om læring i Rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Bevissthet på at læring skjer i det daglige samspillet barn – barn og barn – ansatte i formelle og uformelle situasjoner.
- Lek er en viktig læringsarena hvor vi er støttende ansatte.
- Prosjekt/temaarbeid som metode for læring.
- Stille åpne spørsmål, undre seg å reflektere videre sammen med barna, som bidrar til å utvide barnas kunnskap.
- Skape et stimulerende miljø ved å innrede rom for lek og læring, inne og ute.
- Gå turer for å få nye impulser.
- Variere metodene for læring, gjennom fagområdene, for eksempel sang, dramatisering, dans, forming og film.

- Være aktive og by på seg selv.

BARNS MEDVIRKNING

[Les mer om barns medvirkning i rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Gjennom kommunikasjon og direkte medvirkning i hverdagssituasjoner gir vi barna valg i samsvar med alder og modenhet
- Demokratiske valg i hverdagen.
- Prosjekt/temaarbeid - legge til rette for at barna deltar og kommer med innspill/ideer til veien videre i
- Være sensitive og lydhøre ovenfor barnas talespråk, kroppsspråk, gester, blikk, lyder og handlinger i alle hverdagssituasjoner.
- Legge til rette for at barnet er med og medvirker til innhold i bursdagsfeiringen.
- For eksempel bestemme sang, eventyr, motiv på krone.
- Barna har medbestemmelse ved å være med på demokratiske valg ved større arrangement der man må ta en avgjørelse på vegne av en hel gruppe. Eks Nissefest, karneval.
- Ekspertintervju med 5 åringene.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Foreldreråd og samarbeidsutvalg.

[Les Lov om barnehager §4](#)

[Les mer om samarbeid mellom hjem og barnehage i rammeplanens kapittel 5](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Foreldremøte for nye foreldre til nye barn som skal starte opp til nytt barnehageår gjennomføres i mai/juni årlig.
- Oppstartsamtale – gjennomføre samtale i løpet av de første 14 dagene, hvor fokus er å bli kjent med barnet og familien.
- Det brukes et eget foreldre-samtale skjema til denne første samtalen. Kan gjennomføres på møterom eller på gulvet i tilvenningen.
- Ulike skjema som gis i tilvenning i barnehagen. Gi foreldre «Tillatelse skjema», «henting og bringing av andre enn foresatte», «helseskjema», og «skjema for foreldre som ikke bor sammen».
- Innkalle til foreldresamtaler høst: Foreldre får også tilbud om foreldresamtale vår, hvor barnets trivsel og utvikling er i fokus. Barnehagen bruker ALLE MED og et eget foreldresamtale-skjema.
- Innkalle til foreldremøte høst: På dette møtet informerer avdelingen om dagsrytme, rutiner, forventninger og planer for høsten. Det velges AU (Arbeidsutvalg) og SU (samarbeidsutvalg). Det deles ut informasjonsfolder om foreldres medvirkning på foreldremøtet høst.
- Foreldrearrangement i regi av AU: Legge til rette for at AU kan avholde ulike arrangement, bidra med å henge opp invitasjon og påmeldingslister til arrangement, lage invitasjoner på forespørsel.
- Innkalle til SU møte 4 ganger pr. år, hvor en diskuterer, godkjenner, uttaler seg og tar beslutninger i forhold til årsplan, budsjett, vedtekter og lignende.
- Informasjonsflyt i bringe og hente situasjonen. Utveksle informasjon om barnehagedagen.
- Foreldrearrangement i regi av barnehagen: invitere til ulike markering eks FN-dagen, Lucia og barnehagedagen.

- Medvirkning fra foreldre i hverdagen.
- Bruke Transponder som kommunikasjonsløsning mellom hjemmet og barnehagen. Ferieforspørsel blir sendt ut i forkant av ferie, og månedsbrev hver måned.
- Dagstavle/skjerm i hver garderobe brukt om dagens aktiviteter eller andre viktige saker.
- På månedsbrevene ligger det en lenke til Forms skjema der foreldre kan komme med forslag til innhold i barnehagehverdagen.
- Vi gjennomfører foreldreundersøkelse årlig, og jobber med forbedringsområder basert på resultater.

OVERGANGER I BARNAS LIV

I Arbeidet med ny kvalitetsplan for et helhetlig opplæringsløp i Sandnes kommune er det utarbeidet Standard for overganger.

[Les standard for overganger i barnehager og skoler i Sandnes](#)

Når barnet begynner i barnehagen

[Les om start i barnehagen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Velkomstbrev med bilder av de ansatte.
- Besøksdag: inviterer til flere besøksdager i juni der barn og foreldre får hilse på personalet og se barnehagen.
- Informere foreldre om oppstartsdato, avdeling barnet skal gå på, avdelingspersonal og informasjon om barnehagen.
- Bilder blir brukt som overgangsobjekt, f.eks «Min bok», hus osv.
- Det blir satt av minimum fem dager til tilvenning.
- Oppstartsamtale med foreldrene i løpet av de første 14 dagene i barnehagen.
- Sørge for tett oppfølging den første tiden ved å ha primærkontakter til hvert enkelt barn. Dette for at barnet skal oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. Vi jobber med utgangspunkt i trygghetssirkelen.
- Vil følger rutinene i Sandnes kommune sin plan for trygg tilvenning [Rutine for tilvenning i Sandnesbarnehagene.docx](#)
- Trygg start i Sandnes barnehagene. [trygg-start-i-sandnesbarnehagene.pdf](#)

Overganger innad i barnehagen

[Les om overganger innad i barnehagen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Skrive velkomstbrev til foresatte som har barn som skal bytte avdeling. I brevet står det informasjon om hvilken avdeling barnet skal gå på, avdelingspersonal, samt planlagt oppstartsdato.
- Besøksdager: skal legge til rette for at barn som skal bytte avdeling innad i barnehagen går på besøk til den nye avdelingen i løpet av vår/sommer.
- De ansatte skal ta kontakt og bli kjent med barna i forkant av overgang innad i barnehagen.

- Pedagogisk leder skal ha en overføringssamtale med pedagogisk leder på ny avdeling. Viktig informasjon om barna gis videre. Barnets mappe skal leveres videre til ny avdeling, og alt av arkivverdig materiale skal være lagt inn i Public 360 før nytt barnehageår.
- Se standard for tilvenning Austsida barnehagene. [standard for tilvenning og overganger i Austsida barnehagene - Compilo](#)

Overgang til skole

[Les om overgang til skole](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Overføringsmøte/overføringsskjema mellom barnehage og skole.
- Gå på tur til en skole i nærmiljøet. Vi oppholder oss på uteområdet, eventuelt SFO besøk.
- I dialog med foreldre og barn fyller ut et overføringsskjema på våren. I noen tilfeller innkaller barnehagen skolene til overføringssamtale.
- Fylle ut språkskjema til tospråklige barn, leveres skolene i desember.
- Bruke folderen «Fra barnehage til skole i Hana bydel» for å gjøre barna mest mulig utrustet personlig, sosialt og faglig til skolestart. Denne deles ut til foreldre på foreldremøtet høst.

PROGRESJON

[Les om progresjon i rammeplanen.](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Sørge for at det fysiske miljøet på avdelingen er innbydende og oversiktlig.
- Ta bevisste valg til lekemateriell/lekemiljø på de ulike avdelingene ut ifra alder.
- Mestringsopplevelser – noe å strekke seg etter.
- Bruke progresjonsplanene aktivt i planlegging av prosjekt og hverdagsaktiviteter.
- Aktivt jobbe for å følge opp, utvide og utvikle det barna er opptatt av. Vi introdusere nye perspektiver og erfaringer hos barna.
- Barnehagens progresjonsplan ligger vedlagt bakerst i årsplanen.

FAGOMRÅDENE

[Les om fagområdene i rammeplanen.](#)

Kommunikasjon, språk og tekst.

[Les om kommunikasjon, språk og tekst i rammeplanen.](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Vi bruker bokkasse fra FBU og leser bøker med metoden «samtalebasert lesing».
- Samlinger, bruke konkrete, sangkort eller rekvisitter.
- Bruke «Min sang» på småbarnsavdelinger og på avdeling Gauken.
- Språkgrupper hver uke, med utgangspunkt i grunnleggende begreper og andre begreper. Se progresjonsplan for språkgrupper.
- Bruke ASK symboler fra programmet Roll Talk/Boardmaker 7 som supplerende kommunikasjon.
- Skape et variert språkmiljø ved å bruke parallellsnakk, selvsnakk, tilbakemeldingssirkler, åpne spørsmål og dialog i hverdagssituasjoner.
- Bruke sang, rytme, rim og regler i det daglige.

- Bøker og eventyr skal være tilgjengelig på avdelingen.
- Dagsrytmen på avdelingene er organisert med faste lesestunder.

Kropp, bevegelse, mat og helse

[Les om kropp, bevegelse, mat og helse. \(nevnt i rammeplanen\)](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Gode rutiner for hygiene.
- Turdag/utelek.
- Gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet.
- Alle avdelinger har 1 turdag pr. uke.
- Alle er ute minst 1 gang pr dag.
- Årlig tema om sanser og kropp.
- Liten eller stor kjøkkenhage/krukker/bed. Sammen med barna erfare prosessen fra «jord til bord».
- Sammen med barna lage varmmat/bake en gang i uken.
- Følge «Retningslinjer for mat og måltider i barnehagen».
- Matglede folder/kvalitetslista vår gis ut til nye foreldre ved oppstart.
- Sørge for ro, hvile og fysisk aktivitet gjennom dagsrytmen.

Kunst, kultur og kreativitet

[Les om kunst, kultur og kreativitet](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Prosjekt – temaarbeid
- Tur
- Markere barnas land/nasjonaldager, dersom ønskelig fra foreldre, for å synliggjøre mangfoldet. Søke kunnskap om de aktuelle landene som er representert på avdelingen – og i samarbeid med foreldre bli enige om synliggjøringen.
- Lytte til variert musikk, og bruke instrumenter.
- Varierte formingsaktiviteter, utstyr/materiell og gjenbruk
- La barna oppleve kunst og kultur gjennom sang, dans, musikk, bøker og bilder.
- La barna oppleve mangfold og estetiske opplevelser. Ha dialog om hva vi ser og opplever.
- Lydhøre for barnas innspill.
- Vi markerer ulike merkedager.

Natur, miljø og teknologi

[Les om natur, miljø og teknologi](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Går på tur en gang i uka.
- Rusken uke/dag, - 1 dag pr. måned gjøre det fint på barnehagens uteområde.
- Gjennomføre vårrydde-aksjon, og her gi kunnskap om naturen, bærekraftig utvikling, respekt og verdien av å ivareta naturen.

- Kildesortering
- Sortere søppel, og ta barna med i prosessen. Barna sorterer f.eks. etter måltid og etter formingsaktivitet med klipping.
- Gjenbruk
- Liten eller stor kjøkkenhage/krukker/bed.
- Sammen med barna erfare prosessen «fra jord til bord» og kompostering
- Eksperimentering
- Se og gjøre barna oppmerksomme på endringer i naturen og naturens mangfold, og gi rom for undring og utforskning. Gi barna gledesøyeblikk!
- IKT blant annet digitalt mikroskop, Ipad, Do:be, koderoboter.
- La barna få erfaring med ulike digitale verktøy. Vi skal bruke digitale verktøy i situasjoner der det er naturlig, og ha fokus på en kreativ bruk av digitale verktøy og jobber etter handlingsplanen for digitalisering i Sandnes kommunes barnehager
- Sammen med barna følge med på dyreliv gjennom hele året. I uteleken og på tur ser vi på levende og døde dyr, fugler og insekter.

Antall, rom og form

[Les om antall, rom og form i rammeplanen](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Bruke [folderen «Antall, rom og form»](#), for bevisstgjøring av fagområdet i hverdagen.
- Spill og puslespill med tall, mønster og geometriske former.
- Konstruksjonslek - tilby LEGO, duplo og naturmateriale.
- Legge til rette for at barna får kjennskap til telling (1-10), og at barna på stor avdeling får erfaring med å se sammenhengen mellom tall og mengde.
- Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse.
- Selvsnakke i hverdagen om rombegrep (over, under, opp, ned).
- Bruke eventyr og sanger med matematiske begreper.
- Være bevisste på å bruke riktige matematiske begreper som f. eks sirkel og rektangel.

Etikk, religion og filosofi

[Les om etikk, religion og filosofi](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Alle avdelinger skal ha familie krok/dukkekrok, tilby dukker med ulike etnisiteter, kjønn og alder.
- Konfliktløsning, emosjonell og atferdsmessig støtte.
- FN dagen
- Markere kristne tradisjoner i forbindelse med jul og påske, gjennom dramatisering, fortellinger og sanger.
- Markere merkedager for de fem største verdensreligionene. Buddhismen, hinduismen, islam, jødedommen, kristendommen (vesak, divali, id, hanukkah, jul). I samarbeid med foreldre markerer vi også andre merkedager som er representert i barnegruppen.
- Veilede barna til å ville dele, si stopp/stoppe når noen sier stopp.
- Vi stiller åpne spørsmål for å undre oss og filosofere rundt ulike temaer, i hverdagen og i prosjektarbeid.
- Vi er opptatt av å finne svar sammen med barna, reflektere sammen og lytte til hverandre.

Nærmiljø og samfunn

[Les om nærmiljø og samfunn](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Barna skal tas med på avgjørelser for å øve seg i demokratiske prosesser.
- La barna bli kjent med nærmiljøet rundt barnehagen.
- Markere Samenes dag
- Markere det kulturelle mangfoldet i barnegruppen, ulike levesett og ulike familieformer.
- Barna får være med i demokratiske valg tilpasset alder og utvikling flere ganger gjennom året, f.eks. medbestemmelse i fht arrangementer i løpet av barnehageåret.
- Besøke naturområdene i nærmiljøet og bruke disse i det miljøpedagogiske opplegget.

Trafikksikker kommune/trafikksikker barnehage.

Sandnes kommune har som mål å bli godkjent som trafikksikker kommune. Det innebærer blant annet at kommunen har en trafikksikkerhetsplan. Også barnehagene er involvert i arbeidet med trafikksikkerhet. Dette innebærer at barnehagens trafikkopplæring integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet og nedfelles i barnehagens årsplan.

[Les mer om trafikksikker kommune på kommunens hjemmesider.](#)

[Les mer om trafikksikre barnehager på tryggtrafikk.no](#)

Slik gjør vi det hos oss

- Beredskapsplan for spesielle turer utenfor barnehagens område. Vi fyller ut [SJA skjema](#) for spesielle turer.
- Lære barna om trafikkregler for fotgjengere. Bruke sanser i trafikken og bli kjent med bruk av sykkelhjelmer, reflekser og bilbelte.
- Rutiner for lek/opphold på barnehagens uteområde, for eksempel bruke telleliste jevnlig, porter skal alltid være lukket og sikret med lenke
- Informasjon til foreldre.
- Trafikk-uke hver høst.
- Alltid ha med førstehjelpsskrin, telefonlister til foresatte og mobiltelefon på tur.
- Sørge for at barna har på seg vester med barnehagens telefonnummer på tur.
- Personalet skal informere foreldre på foreldremøte om sikkerhetstiltak i barnehagen, f.eks. lenke på porten, sikring i bil og hastighet på parkeringsplass.
- Bruker elementer fra Tarkus/Naffen/trygg trafikk sitt program i forbindelse med trafikk-uke høst.
- Følge Handlingsplan Trafikk

TAUSHETSPLIKT

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og må skrive under på et taushetsløfte i forhold til informasjon vedrørende barn, de foresatte og personalet.

POLITIATTEST

Alle som jobber i barnehagen, må legge fram politiattest ved tiltredelse. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep.

SAMARBEIDSPARTNERE

Barnehagen har mange samarbeidspartnere. Det er blant annet pedagogisk psykologisk tjeneste – PPT, styrket barnehagetilbud, helsestasjon, barne- og familieenheten, senter for flerspråklige barn og unge - FBU og skole, TGL, Trygt og godt læringsmiljø.

Barnehagen har en lovpålagt [opplysningsplikt til barnevernet](#) som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare.

Barne- og familieenheten

Barne- og familieenheten består av to avdelinger

- Avdeling barnevern
- Avdeling ressurscenter for barn og familier.

Planer i Sandnes kommune:

- [Sandnes kommune - Kommuneplan 2023-2038](#)
- [Sandnes kommune - Handlings- og økonomiplan 2023-2026](#)
- [Overordnet beredskapsplan for Sandnes kommune PDF 16.01.pdf](#)
- [Mal for redusert sykefravær.docx \(sharepoint.com\)](#)
- [Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger - Lovdata](#)
- [Sandnes kommune - Standard for overganger i barnehager og skoler i Sandnes](#)
- [Sandnes kommune - Plan for psykisk helsearbeid i Sandnes 2023-2031](#)
- [Meg som leder - Rekrutteringsveileder.pdf - Default View \(sharepoint.com\)](#)
- [Sandnes kommune - Plan mot barnefattigdom 2017-2025](#)
- [Sandnes kommune - Integrering og inkludering](#)
- [Sandnes kommune - Folkehelse i Sandnes kommune](#)
- [Sandnes kommune - Innovasjon og digitalisering](#)
- [Sandnes kommune - Kvalitetsplan for et helhetlig utdanningsløp i Sandnes kommune](#)
- [Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger - Lovdata](#)

Vedlegg:

Progresjonsplaner for Austsiå – barnehagene

Progresjonsplan for Austsiå barnehagene

	1-2år	3 år	4 år	5 år
Kommunikasjon, språk og tekst	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - kommunisere en til en og være i samspill. - bevisstgjøres begreper i alle hverdagssituasjoner. - Barnet skal få «bade» i språket! - bøker, rim, regler og sanger. - bruk av symboler i kommunikasjon Eksempler: - sette ord på det vi gjør i hverdagssituasjoner. - bøker tilgjengelig. - eventyr med konkreter. - samling. - Språkgruppe en gang pr. uke, i liten gruppe - dagsplan - selvsnakk og parallellsnakk - CLASS språkstøtte - dagsplan	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - utvikle begreper og språk. - øve seg i å bruke spill. - oppleve kommunikasjon i samspill med barn og ansatte i verbale/nonverbale situasjoner. - bruk av symboler i kommunikasjon Eksempler: - lese bøker. - fortelle eventyr med konkreter. - bruke hverdagssituasjoner til å sette ord på ting. - bruke bilder for å lage historie. - Språkgruppe en gang pr. uke, i liten gruppe. - CLASS språkstøtte - dagsplan	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - utvikle begreper og språk. - øve seg på regelstyrte leker. - lekelesing og lekeskriving. (interesse for bokstaver, skrive navn) - bidra til tekstsaking. - få kjennskap til biblioteket og internett som kilde til kunnskap. - Bruk av symboler i kommunikasjon Eksempler: - lesestund og samling. - alfabet på veggen. - navnelapper og navn på egne produkter. - eventyr med konkreter - rim og regler. - Språkgruppe en gang pr. uke, i liten gruppe -- CLASS språkstøtte - dagsplan	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - fokus på samtaler. - møte litteratur, og formidlingsformen skal være variert. - lage egne historier (tekstsaking). - tilgang til utstyr og materiell som stimulerer interessen for tallsymboler og bokstaver. - møte bokstaver og tallsymboler i det daglige. - bevisstgjøres på hva bokstavene heter, og hva lydene deres er. - bruk av symboler i kommunikasjon Eksempler: - variert utvalg av bøker på avd. - språksprell. - jobber med mål knyttet til overgang skole. - Språkgruppe en gang pr. uke, i liten gruppe - CLASS språkstøtte - dagsplan
Kropp, bevegelse, mat og helse	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - variert kosthold - bruke naturen og nærmiljøet i ulike årstider.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - bevege seg i miljø og terreng som stimulerer til mestring i	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - legge til rette for et godt og trivelig spisemiljø. - sørger for god hygiene før og under måltidene.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - gode rutiner for hygiene. - få kjennskap til matens opprinnelse – fra jord til bord.

	- stimuleres til å bruke de grunnleggende bevegelser og sanser. - en god veksel mellom mat, aktivitet og hvile. - grunnleggende holdninger i forhold til renslighet og helse - får spise og drikke selv. - Gi barna ulike utfordringer hvor de får utforske fin- og grovmotoriske ferdigheter. Eksempler: - Turer tilpasset barnas utviklingsnivå. - Bruke uteområdet og ulendt terreng på tur - Kjøkkenhagen/ urtebed - Sang og bevegelse i samling. - fysisk mestring i hverdagssituasjoner. - Vaske hendene før måltid. - Bara får velge hva de vil ha på brødiskivene f.eks. pålegg.	varierte hverdagsaktiviteter. - lære seg god hygiene. - legge til selvstendighet under måltid -utvide begrepsforståelsen om kroppsdelar - lære å sette grenser rundt kropp. - et positivt og bevisst forhold til egen kropp. Eksempler: - delta i matlaging - bevegelseslek og sanger. - vaske hender før måltid - smøre brødiskive og helle drikke - rydde vekk tallerkener og kopper. - perling, pusling, tegning, maling, play-doh. - sensitive voksne som gir barna positiv selvpfatning.	- ivareta måltidenes pedagogiske funksjon som en viktig lærings- og sosialisering arena. - utvide ordforrådet og begreper om kroppen Eksempler: - vasker hender før måltidet og etter utelek - under måltidet lærer vi å hjelpe hverandre, og småsnakke med hverandre. - smøre selv - bli kjent med nye smaksopplevelser - være med på matlaging.	- oppleve psykisk- og fysisk mestring og møte nye utfordringer i naturen. - grovmotoriske aktiviteter som utfordrer i utholdenhet Eksempler: - vi går på tur i nærmiljø, skog og mark minst en gang per uke.
Kunst, kultur og kreativitet	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - Stimulere barna til å bruke sansene og fantasien. - opplevelser innenfor de estetiske fagene. - bli kjent med ulike materialer, utsytr og teknikker. - musikk. - samling: sang, sanger med bevegelse eventyr, instrument, regler og rim.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - ha et variert tilbud slik at de ulike estetiske sansene stimuleres. - mulighet til å bearbeide inntrykk og erfaringer. Eksempler: - legge til rette for ulike formingsaktiviteter.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - gi varierte tilbud i det daglige som fremmer skapergleden. - bli kjent med teknikker innenfor forming, musikk, sang, dans og drama. - erfare gjenbruk og naturmaterialer Eksempler: - formingsrom med ulike materialer.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - erfare og oppsøke kunst og kultur. - legge til rette for å uttrykke seg via ulike uttrykkformer. - fokus på tosidighet. Eks: lytte til musikk - synge og spille selv. - bevisst forhold til arkitektur og konstruksjon. - tilgang til et mangfold av materiell og utstyr.

	Eksempler: - lytte til ulike musikk og bevege seg til den, og lære sanger med og uten bevegelse. - bli kjent med rytmeinstrumenter. - dokumentasjon på veggen. - CLASS språkstøtte	- bli kjent med rytmeinstrumenter. - bli kjent med eventyr. - rom for undring.	- fokus på grafisk uttrykk (tegning) hele året.	Eksempler: - Bruke bibliotekets tjenester. - ulike formingsaktiviteter. - fokus på grafisk uttrykk (tegning) hele året.
Natur, miljø og teknologi	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - leke og utforske naturen i barnehagens uteområde samt nærmiljø. - sortering av avfall. - begynnende artskunnskap Eksempler: - være ute i allslags vær. - spor, f.eks. begynne å grave i jord for å få barna interessert. - Skal ha mulighet for positive naturopplevelser.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - leke og utforske barnehagens uteområde. - gode naturopplevelser. - sortering av avfall. - være forskere. Eksempler: - gå tur i nærmiljøet. - delta i enkle eksperimenter.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - bli kjent med og få forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. - være ute i all slags vær. - gå på turer. - oppdage, iaktta og lære om naturen. - sortering av avfall. Eksempler: - rusken-uke. - kjøkkenhage/urtebed - digitalt mikroskop - få mulighet til å eksperimentere.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - fokus på respekt for naturen og miljøvern når vi er på tur. - fokus på vær og forhold ved været som får konsekvenser for valg vi må ta. - forske og eksperimentere - lære å ha respekt for ild. - erfare at det er mulig å lage ly for vær og vind. - kjennskap til livsløpet i naturen – fra fødsel til død. - kjennskap til hvordan matproduksjon foregår. Eksempler: - rusken-uke. - brannvernuken. - kjøkkenhagen/urtebed - med på kjøkkenet når vi forbereder maten.
Etikk, religion og filosofi	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med - Delta i barnehagens fellesskap. - delta i forberedelser som er naturlig i forbindelse med de største høytidene. - delta i barnehagens fellesskap.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - delta i barnehagens fellesskap. - bli kjent med fortellinger og sanger knyttet opp mot høytidene. - tid og rom til å undre seg og filosofere.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - erfaringer med tradisjonsrike høytider. - utvikle og erfare toleranse og respekt for hverandre. - tid og rom til å undre seg og filosofere.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - fokusere positivt på hvor ulike vi er, både i utseende og ferdigheter, og ut fra dette lære å verdsette mangfoldet. - lære seg å følge de retningslinjene som gis på avdelingen og i barnehagen. - kjennskap til og få erfare at det finnes

	- tid og rom til å undre seg og filosofere. Eksempler: - markere den største høytiden i de 5 største religionene – divali, hanukka, id, jul og vesak -påske - FN-dagen	Eksempler: - markere den største høytiden i de 5 største religionene – divali, hanukka, id, jul og vesak -påske - FN-dagen	Eksempler: - markere den største høytiden i de 5 største religionene – divali, hanukka, id, jul og vesak -påske - FN-dagen	normer og regler i samfunnet - kjennskap til at det finnes ulike livssyn. Eksempler: - i forbindelse med FN dagen lærer vi om menneskerettigheter/ barnekonvensjonen.. - markere den største høytiden i de 5 største religionene – divali, hanukka, id, jul og vesak - påske
Nærmiljø og samfunn	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - oppleve tilhørighet i gruppa og barnehagen. - delta i barnehagens fellesskap ute og inne. - barna skal tas med på avgjørelser for å øve seg i demokratiske prosesser. Eksempler: - fellessamlinger. - min bok/mitt hus. - gå tur i nærmiljøet. - barna utøver samspill i hverdagen sammen med de ansatte - samenes nasjonaldag og 17.mai	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - mulighet til medvirkning. - opplevelser og erfaringer i nærmiljøet. - bli kjent med mangfoldet i samfunnet. - barna skal tas med på avgjørelser for å øve seg i demokratiske prosesser. - markere de ulike høytider og nasjonaldager i samråd med foresatte Eksempler: - fellessamling. - tur til for eksempel butikk, skogsområder ol. - barna utøver medbestemmelse i hverdagen sammen med de ansatte.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - oppfordres til å delta i daglige gjøremål i barnehagen. - bli kjent med nærmiljøet. - kjennskap til samene, som er Norges urbefolkning. - barna skal tas med på avgjørelser for å øve seg i demokratiske prosesser. - blir kjent med ulike familieformer - markere de ulike de ulike nasjonaldager/høytider i samråd med foreldrene Eksempler: - er med på måltidsforberedelser og rydding. - samenes dag. - Min bok/mitt hus - fellessamling. - barna er med og tar demokratiske valg i barnemøter - Biblioteket	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - fokus på hva som skjer i byen vår. - barna skal tas med på avgjørelser for å øve seg i demokratiske prosesser. - erfare at valg de tar har konsekvenser. - øve seg i å vise solidaritet med andre som ikke har det så godt som oss. - kart/skisser. - markere de ulike de ulike nasjonaldager/høytider i samråd med foreldrene Eksempler: - FN dagen. - barna er med og tar demokratiske valg i barnemøter - lengre turer i nærmiljøet - menneskerettigheter og barnekonvensjonen.

Antall, rom og form	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med:	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med:	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med:	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med:
	- en-til-en korrespondanse i hverdagssituasjoner - forstå betydningen av forskjellige mengde. - barnet og leker/ting har sine faste plasser - geometriske former i inn i rettform - finne like former/objekter - bygge tårn med 6 klosser eller mer. Eksempler: -sette like objekter ved siden av hverandre -legge til rette slik at barna kan sortere i hverdagssituasjoner og i lek. - putteboks - bevisst bruke begreper for lokalisering - la barna bruke forskjellige sanser i aktiviteter med former/objekter - undre seg sammen med barnet og sette ord på hva som skjer gjennom aktivitetene.	- noen begreper for tall - dele en mengde likt "en til hver" - legge klosser/objekter sortert etter kriterier (farge, størrelse, form og lignende) - begreper knyttet til plassering - begreper knyttet til lengde, høyde, tykkelse, tyngde, bredde, størrelse, masse - begreper knyttet til form. - enkle regelleker sammen med andre barn - puslespill - følge mønster i lyder og bevegelser Eksempler: - bruke lek med tallremser - delta i praktiske aktiviteter for eksempel borddekking - lek med par-kobling - eventyr, rim og regler som inneholder plasseringsord - legge til rette for å utforske objekters egenskaper og sammenligne dem. - la barna møte de matematiske begrepene for design i spill. - fortellinger og sanger. - la barna utforske egenskapene til ulike former. - legge til rette for ulike typer lekbasert læring gjennom veiledet lek. For eksempel	- kardinaltallet - ser at det finnes tre gjenstander uten å måtte telle - kunne dele ut "to og tre til hver" - kan på oppfordring gå til et bestemt sted i rommet - kopiere enkle geometriske former (sirkel) - være i rollelek over lengre tid - resonnere og gi logiske forklaringer (for eksempel: våte sokker fordi jeg hoppet i en sølepytt og fikk vann i støvlene) Eksempler: - begge til rette for lek og hverdagssituasjoner der barna gjør seg kjent med tall og mengder - tellemateriell tilgjengelig - legge til rette for motorisk aktivitet og lek - la barna gjøre seg kjent med rommet egen kropp - la barna bli kjent med å utforske egenskapene til mønster/former: farger, prikker, ru, glatt og lignende - legge til rette for at barn kan fordype seg i leken. - støtte og oppfordre barna til å sette ord på det de ser og opplever - oppfordre barna til å finne løsninger på problemer.	- telle og peke på objekter koordinert. Telle 10-20 objekter - puslespill med 12-24 brikker - vurdere to eller flere størrelser og masser opp mot hverandre for eksempel lett/tung, lang/kort, liten/stor. Eksempler: - gi barna erfaring med at tall kan skrives på forskjellige måter (f.eks streker og prikker) - videreutvikle kardinaltallsbegrepet ved å få erfare sammenheng mellom tall og mengde - utforske parkobling F.eks. dekke en tallerken til hvert barn - la barn erfare at mengden øker eller minker når man legger til eller tar bort objekter. - bruke romforståelsen knyttet til avstander, plasseringer og størrelser f.eks hvilke klosser skal stå i hjørnet å holde taket? - legge til rette for at barna kan utforske og leke med ulike typer ustandariserte måleredskaper for eksempel tau, ark fot, kropp.

		butikk, brannstasjon. - leker som koblerhandling, tanke og ord sammen.		
Sosial kompetanse	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - positivt samspill med hverandre. - bli gjort oppmerksom på egne følelser. - fokus på følelsene SINT, GLAD, LEI SEG, REDD. Eksempler: -TBO reguleringsstøtte - arbeide med sosial kompetanse i de hverdagssituasjoner som oppstår. -Personalet har kompetanse på å forstå barns ulike følelsesuttrykk.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - utvikle evne til å vise hensyn og omsorg for hverandre. - utvikle samspill med hverandre. - fokus på følelsene SINT, GLAD, LEI SEG, REDD. Eksempler: - arbeide systematisk med sosial kompetanse i de hverdagssituasjoner som oppstår. - øve på å se andres følelser og sette ord på dem.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - samspill med hverandre. - sette ord på egne følelser. - fokus på vennskap. Eksempler: - samling i smågrupper om sosial kompetanse - f.eks. elementer - De 10 vennebøkene	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: . - samspill med hverandre. - sette ord på egne følelser. - fokus på vennskap. Eksempler: - vennskapsbøkene Pinnsvin og Kanin
IKT og digital praksis	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - barna skal få begynnende erfaring med ulike tekniske hjelpemidler Eksempler: - pc, ipad, trådløs høyttaler og prosjektor - digitalt mikroskop. - kodelekene vi bruker er Rugged robot og lego kodetog - Do:be	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - barna skal få begynnende erfaring med ulike tekniske hjelpemidler Eksempler: - Ipad, digitalt mikroskop. -Kodelekene vi bruker er Kubo, Rugged robot, lego kodetog - Do-be	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - barna skal få erfaring med tekniske hjelpemiddel. - barna skal få prøve ulike programvarer og mulighet for å eksperimentere. Eksempler: - bruk av f.eks. PC - digitalt mikroskop. -Kodelekene vi bruker er Kubo, Rugged robot, lego kodetog - Do-be	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - få erfaring med ulike digitale verktøy, som f.eks. arbeid med dokumentasjon, erfaring med lyd, lydopptak og digital fortelling, være med og lage enkle spill, bruke PC. Eksempler: - digitalt mikroskop. -Kodelekene vi bruker er Kubo, Rugged robot, lego kodetog

Trafikkopplæring	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - Begynne å forstå faremomentene i trafikken. - Barna lærer om bruk av sansene sine i trafikken.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: Forstå og handle utfra faremomentene i trafikken	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - Hvordan ferdes jeg i trafikken? - Snakke om endringen i trafikken ved ulike årstider. - Bruke Tarkus og trygg trafikk sitt program. Og/eller naffen sitt program.	Føre barna gjennom prosesser som gir dem erfaring med: - Bruke Tarkus og trygg trafikk sitt program. Og/eller naffen sitt program.
	Eksempler: - Sitte i vogn eller holde ei hand. - Snakke om det vi ser og hører i trafikken. - Bruk av refleksvest - Refleksdagen	Eksempler: - Bruke sansene når vi går på tur. - Gå inntil kanten og holde i hånden. - Lære trafikkskilt - Refleksdagen	Eksempler: - Barna lærer trafikkregler for fotgjengere. - Barna lærer om bruk av bilbelte, sykkelhjelmer og refleks. - Se på skilt og gangfelt - Oppsøke ulike trafikkmiljøer. - Prate om høyre og venstre - Refleksdagen	Eksempler: - Eget program for førskolegruppen. - Refleksdagen